

7. Шеремет М.К. Неврологічні основи логопедії: навч. посіб./ М.К.Шеремет, О.В.Боряк. – Суми: ФОП Цьома С.П., 2016. – 252 с.

Миколайчук Н.М.,
вчитель початкових класів
Заміхівської ЗОШ І-ІІІ ст.

Як мислить покоління з гаджетами у руці?

У статті розглядається проблема феномену «кліпового» мислення як форми сприйняття навколишньої дійсності за допомогою різноманітного, мозаїчного, фрагментарного сприйняття інформації. Вивчення цього феномена дозволить більш ефективно будувати процес навчання. Розглянуто позитивні та негативні сторони кліпового мислення, позначено специфіку його прояву в процесі навчання.

Ключові слова: Кліпове мислення, кліп, концентрація уваги.

Нове покоління стрімко зачинає двері і залишає в минулому знайомий всім підхід до організації процесу навчання, коли діти повинні слухняно сидіти за партою та уважно дослухатися до вчителя. Сьогодення вимагає створення справжньої взаємодії між дітьми та наставником, творчого та гнучкого підходу до кожного навчального кроку, врахування індивідуальності та особливості кожної дитини, прояву уяви та можливості подивитися на звичайні речі по-новому. Розвиток Інтернету призвів до того, що у нинішнього покоління поверхневе та фрагментарне сприйняття інформації. Діти все менше стали мислити логічно. Виник новий феномен сучасності – кліпове мислення.

Пропоную знайти відповіді на кілька запитань, які турбують не лише мене, як вчителя початкової ланки, а і інших вчителів. Що це за мислення? Що призвело до його виникнення та як запобігти негативним наслідкам, до яких воно призводить?

Термін «кліпове мислення» з'явився в середині 1990-х років, і спочатку означав здатність людини сприймати світ через короткі яскраві образи і послання теленовин або відеокліпів. Взагалі, слово «clip» перекладається з англійської як «відсікання; фрагмент, нарізка». Вирізаючи основні моменти і складаючи їх у загальну історію, монтажник кліпів показує загальну картину, не заглиблюючись у запропоновану тему. Кліпове мислення працює за тими ж принципами, що й відеокліпи. Мозок просто не встигає збудувати логічний ланцюжок, а отримана інформація швидко забувається, звільняючи місце для нової. Діти звикають до того, що образи в їхній голові постійно змінюють один одного і постійно вимагають нових.

Варто зауважити, що дитина з таким «кліповим» мисленням не народжується. Воно формується при тривалому сприйнятті/споживанні інформації в мозаїчному вигляді через мас-медійні джерела. Інформації дуже багато, її подають, як правило, шматками, вирваними з контексту. Через потужний інформаційний потік та колосальний обсяг знань, який діти мають засвоїти, немає змоги прожити цю інформацію й докопатися до суті. Вона засвоюється дуже поверхнево. Це основна причина розвитку кліпового мислення.

Спеціалісти відносять до негативних наслідків кліпового мислення неможливість тривалої концентрації уваги, послаблення здатності до співпереживання, зниження рівня успішності й коефіцієнту засвоєння знань, підвищення сприйнятливості до маніпуляцій та впливу.

В усьому світі вчителі б'ють на сполох через те, що діти мало читають, часто не розуміють прочитаного. Учні швидко забувають те, чого їх навчили зовсім нещодавно.

Кліпове мислення – досить складне й неоднорідне явище, тож поряд з негативними, воно й має позитивні сторони. Життя стало настільки динамічним, що вимагає миттєвого включення та вміння швидко зорієнтуватися серед навали інформації. А кліпове мислення дозволяє швидше реагувати на будь-які стимули та зміни. Захищає мозок від інформаційного перевантаження.

Дитячий психолог Євгеній Мірошніченко зазначає: «Коли діти виростуть, то зроблять з цим кліповим мисленням великі відкриття. Вони інакше сприймають цей світ. Це мислення фрагментарне, немає системності, але, тим не менше, навіть таке калейдоскопічне сприйняття дозволяє дитині зібрати з уламків картину світу. Завдання дорослих — допомогти зробити її реалістичною, цілісною, несуперечливою, додати глибини».

Гаджети розвивають у дітей кліпове мислення, а увага розсіюється, що заважає продуктивно працювати у класі та якісно виконувати домашні завдання. Зосереджуватися на конкретних завданнях і контролювати свій час також буває складно. Потрібно розуміти, що кліпове мислення — це неминучий наслідок розвитку сучасного суспільства, у якого є як плюси, так і мінуси. Захищаючи нашу психіку від перевантажень, воно стає на заваді вмінню концентруватися і аналізувати інформацію. Як навчити учнів концентруватися!

Спершу давайте розберемося, що можна вважати ознаками проблем із концентрацією. У такому випадку дитина:

- не може всидіти на місці та легко відволікається;
- часто губить речі, не може самоорганізуватися;
- на уроках постійно замислена, не слідує за розповіддю вчителя;
- не завжди дотримується правил дисципліни;
- має надмірну тривожність;
- має труднощі з запам'ятовуванням інформації.

Окремо зауважу, що проблеми з концентрацією дитина може мати через синдром дефіциту уваги та гіперактивність. Утім, наявність СДВГ має визначити спеціаліст.

Концентрацію можна назвати «м'язами» нашої психіки, які потрібно «качати» за допомогою спеціальних вправ. Під час виховних занять чи на уроці необхідно виділяти час на те, щоб тренувати уважність всіх учнів, адже це корисно не тільки для непосидючих дітлахів!

Поради для вчителів:

1. Поговоріть тет-а-тет із не надто уважною дитиною, можливо, причиною стали сімейні проблеми або конфлікт з однокласниками/товаришами.
2. Завжди записуйте на дошці тему та план уроку (це здається банальним, але виконання кожного пункту плану крок за кроком підвищує рівень уваги дітей).
3. Задійте у дітей під час уроку аудіовізуальний та кінестетичний канали сприйняття інформації (демонструйте презентації, вмикайте відео- чи аудіозапис, застосовуйте роздатковий матеріал).
4. Проводьте фізкультхвилинки, бо це не лише корисно для здоров'я, а і дозволяє учням переключитися на інший вид діяльності, після чого вони стають уважнішими.
5. Частіше запитуйте учнів, які бувають розсіяними, так вони звикнуть до того, що до них у будь-який момент можуть звернутися.
6. Попросіть непосидючу дитину допомогти вам: роздати аркуші, зібрати зошити тощо.
7. Хваліть своїх учнів (позитивні оцінки та вдячність підвищують мотивацію школярів).

Як навчати покоління, яке не може зосередитись? — на це питання не має конкретної відповіді.

Народжені у цифрову добу будуть жадібно опановувати нові засоби масової інформації. І вчителям нічого не залишається, як прийняти цей факт.

Ім доведеться винаходити нові методи навчання, які не лише застосовуватимуть технології, але й зможуть дати освіту дітям, яких постійно відволікає навколишній світ.

Тож, виховуючи дітей у сучасному суспільстві, ми маємо постійно відшукувати баланс між кліповістю та зосередженістю, поєднувати полярності, що виключають та доповнюють одна одну. А ще потрібно зрозуміти,

що, дозволяючи своїм дітям годинами сидіти за комп'ютерами, планшетами та айфонами, ми готуємо для них не найкраще майбутнє. Адже, не вміючи аналізувати інформацію, дуже складно стати успішною людиною.

Список використаних джерел та літератури

1. Гич Г.М. «Кліпове» мислення молоді: друг чи ворог навчання? / Г.М. Гич // Наукові праці [Чорноморського держ. ун-ту імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Серія: Педагогіка. – 2016. – Т. 269, Вип. 257. – С. 38-42.
2. Горлач Д. Кліпове мислення як фактор впливу на організацію мережевих видань // Видавнича справа та мережеві видання. – с.15-18.
3. Доука С.В. Кліпове мислення як феномен інформаційного суспільства / С.В. Доука // Суспільні науки та сучасність. – М., 2013. – № 2. – С. 169-176.
4. Пудалов А.Д. Кліпове мислення – сучасний підхід до пізнання. // Сучасні технології та науково-технічний прогрес. – М., 2011.
5. Семеновських Т.В. Кліпове мислення – феномен сучасності / Т.В. Семеновських // Оптимальні комунікації (ОК): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jarki.ru/wpress/2013/02/18/3208/>.
6. Фрумкін К.Г. Кліпове мислення і лінійний текст: порівняльна характеристика // Ineternum 2010. – № 1. – С.13-15.

Мисько В.З.,

викладач географії,
керівник гуртка «Географічне краєзнавство»
Кам'янець-Подільського позашкільного НВО

Особливості розвитку геотуризму у позашкільному закладі освіти (на прикладі гуртка «Географічне краєзнавство»)

У статті представлена загальна характеристика геотуризму як окремого різновиду туризму. Доведено важливість розвитку геотуризму у позашкільному закладі освіти. Автором описано ряд важливих геологічних об'єктів, які становлять значний інтерес для розвитку геотуристичної діяльності.

Ключові слова: геотуризм, геосайти, позашкільний заклад освіти, туристичний гурток, геологічна екскурсія, спелеотуризм.

Невід'ємним елементом природної системи є геологічне середовище, практичне значення якого важко переоцінити, але це не лише мінеральна сировина, а й безліч унікальних за різноманітністю природних ландшафтів, що створені геологічними процесами. Це виходи геологічних порід та тектонічних структур на земну поверхню, кар'єри, печери, які мають науково-пізнавальне та практичне значення, часто створюють неповторні природні ландшафти, що приваблюють найвибагливіших цінителів природи.

Геологічний туризм (геотуризм) – є однією зі сфер туризму, що розвивається динамічними темпами в останні роки і спрямований на вивчення та відвідування геологічних об'єктів, процесів. Він швидко здобув популярність у широких колах міжнародної спільноти. Різке зростання популярності даного виду туризму пояснюється тим, що геотуризм сприяє розвитку знань досвідчених туристів та туристів-ентузіастів про перебіг геологічних процесів та їх результати, різноманітність мінерального і породного складу геологічних розрізів і масивів; дослідження історії розвитку земної кори, збір колекцій мінералів, гірських порід (при умові, якщо дана послуга не завдає шкоди об'єкту), фотографування проявів різноманітних складчастих і розривних геологічних структур тощо [5].

Геотуризм викликає інтерес до пізнання Землі, пропагує здорове життя та фізичну активність. Привертає увагу все більше людей, захоплених вивченням навколишнього середовища, культури, естетики і спадщини зовсім різних та унікальних місць на нашій